

FAKATOKANGA'I MA'U PE 'A E FIRE DANGER RATING PEA KE 'ILO FOKI 'AE ME'A KE FAI.

Koe Fire Danger Rating 'oku ne tala pe 'e fefe 'ae afi mo hono 'ulungaanga kapau 'e tupukoso ha afi, kau foki ki ai moe faingata'a hono founga tamate'i.

Koe ma'olunga ange 'ae malohi 'o e afi, ko 'ene fakatu'utamaki ange ia. Koe fakamatala hono malohi koe me'a ia keke fakahoko ai ho palani hao mei he velaafi pea ke fakatokanga'i ma'u pe 'ae Fire Danger Rating 'ihe feitu'u 'oku ke nofo ai.

Lolotonga 'ae faha'i ta'u velaafi, the Fire Danger Rating 'e ha mahu'inga ma'u 'ihe ongoongo televisione moe fakamatala 'ea, pehe foki moe ngaahi fakamafola lea kehe 'ihe letiō pea moe TV, pea ha atu foki 'ihe ngaahi nusipepa 'e ni'ih.

Koe ngaahi fakamatala kotoa 'oku ha atu foki ia 'ihe uepisaiti 'ae CFA, Department of Sustainability and Environment moe Bureau of Meteorology, pe ko ho'o telefoni hake kihe Victorian Bushfire Information Line 'ihe fika telefoni 1800 240 667 pe koe fou atu 'ihe National Relay Service 'ihe fika telefoni 1800 555 677.

'OKU 'UHINGA 'ENI KIHHE HA?

CODE RED

- Koe tu'unga kovi taha 'eni ka velaafi (bush) pe vela 'ae musie (grassfire).
- 'Oku 'ikai langa pe mape'i 'a e fale kene matu'uaki 'ae vela 'ihe ngaahi tu'unga kovi ko 'eni.
- Koe feitu'u malu taha kia te koe ko ho'o mama'o mei he feitu'u velaafi (bushfire).

EXTREME

- Mateuteu kihe vela mao fakalilifu moe havili malohi 'aupito.
- Kapau 'e tupukoso ha afi pea fakalalahi, kuo pau ke 'ikai malava hano ta'ota'ofi, pea 'e vave faka'aufuli mei he tuliki kehekehe. Koe vela tu'uholo 'oku vave 'aupito pea hu'u mei he tafa'aki kehekehe.
- Kuo langa 'a ho fale kene matu'uaki 'ae velaafi (bushfire).
- Kuo pau ke mateuteu kakato pea to'a fe'unga ho sino keke malu'i ho 'api nofo'anga kapau 'e tupukoso ha vela.

SEVERE

- Mateuteu kihe vela mao fakalilifu moe havili malohi 'aupito.
- Kapau 'e tupukoso ha afi pea fakalalahi, kuo pau ke 'ikai malava hano ta'ota'ofi, pea 'e vave faka'aufuli mei he tuliki kehekehe. Koe vela tu'uholo 'oku vave 'aupito pea hu'u mei he tafa'aki kehekehe.
- Kuo langa 'a ho fale kene matu'uaki 'ae velaafi.
- Kuo pau ke mateuteu kakato pea to'a fe'unga ho sino keke malu'i ho 'api nofo'anga kapau 'e tupukoso ha vela.

VERY HIGH

- Kapau leva 'e tupukoso ha velaafi, 'oku malava pe ia ke ta'ofi 'ihe tu'unga ko 'eni.

HIGH

- Fakatokanga'i ange 'ae founga 'oku kamata ai 'ae afi pea ta'ofi 'ene fakalalahi.
- 'E malava ke fakahoko 'ae tutututu 'ae vaomomoa 'ihe 'ea ko 'eni kapau 'oku malu - vakai'i pe 'oku fiema'u ha ngofua.

LOW-MODERATE

KOE HA 'EKU ME'A KE FAI?

- Kapau 'oku ke nofo 'i ha feitu'u vela ngofua (bushfire) ko e me'a malu tahá ko ho'o mavahe he pō kimu'á, pe hengihengia he 'aho 'e tahá – 'oua teke nofo 'o sio.
- Fakamama'o pea 'oua teke fou 'ihe ngaahi feitu'u vaota pe koe feitu'u 'oku matolu 'ai 'ae saafa momoa.
- 'Ilo 'ae ngaahi faka'ilonga – fakakaukau mahino leva kihe:
 - taimi teke mavahe ai
 - feitu'u teke hola ki ai
 - founga teke a'u ai ki ai
 - taimi teke foki ai ki 'api
 - koe ha ho'o me'a 'e fai kapau 'e 'ikai teke lava 'o mavahe.

- Nofo pe 'i ho kelekele kapau 'oku ke mateuteu kakato kihe levolo ma'olunga taha. 'Oku 'uhinga 'eni, Kuo langa 'a ho fale kene matu'uaki 'ae velaafi (bushfire). Kuo pau keke mateuteu kakato pea to'a fe'unga ho sino keke malu'i ho 'api nofo'anga kapau 'e tupukoso ha vela.
- Kapau leva 'oku 'ikai keke mateuteu kihe levolo ma'olunga taha, kuo pau keke mavahe leva mei he feitu'u velaafi (bushfire).
- Fakatokanga'i ma'u pe 'ae fakamatala 'ea. Toe fekumi kiha ngaahi fakamatala 'aki 'a ho'o fanongo kihe letiō fakalotofonua 'ae ABC, letiō fakakomesiale kae pehe foki kihe ngaahi polokalama letiō fakakomiuniti, pe ko ho'o sio Sky News TV, 'a'ahi hake kihe uepisaiti 'ae cfa.vic.gov.au, telefoni hake kihe Victorian Bushfire Information Line 'ihe fika telefoni **1800 240 667** pe koe fou atu 'ihe National Relay Service 'ihe fika telefoni **1800 555 677**.

- Nofo pe 'i ho kelekele kapau 'oku ke mateuteu kakato kihe levolo ma'olunga taha. 'Oku 'uhinga 'eni, Kuo langa 'a ho fale kene matu'uaki 'ae velaafi - vakai'i foki 'a ho'o Palani Fakahaofimou'i kihe Velaafi (Bushfire Survival Plan).
- Kapau leva 'oku 'ikai keke mateuteu kihe levolo ma'olunga taha, kuo pau keke mavahe leva mei he feitu'u velaafi (bushfire).
- Fakatokanga'i ma'u pe 'ae fakamatala 'ea. Toe fekumi kiha ngaahi fakamatala 'aki 'a ho'o fanongo kihe letiō fakalotofonua 'ae ABC, letiō fakakomesiale kae pehe foki kihe ngaahi polokalama letiō fakakomiuniti, pe ko ho'o sio Sky News TV, 'a'ahi hake kihe uepisaiti 'ae cfa.vic.gov.au, telefoni hake kihe Victorian Bushfire Information Line 'ihe fika telefoni **1800 240 667** pe koe fou atu 'ihe National Relay Service 'ihe fika telefoni **1800 555 677**.

- Vakai ki ho fakamatala velaafi (Bushfire Survival Plan).
- Fakatokanga'i ma'u pe 'ae 'ea.
- Fa'a vakai pe 'e fiema'u ke fakahoko ha ngaue.
- Mavahe ka 'oku faka tu'utamaki.

Ki ha toe fakamatala: telefoni hake kihe fika **1800 240 667** pe koe **1800 55 677** (National Relay Service) pe koe 'a'ahi hake kihe uepisaiti cfa.vic.gov.au